

1998. december - **Számtalan elrettentő példát hallani arról, mi minden történik az olyan magyar lánnyal, aki úgynevezett „egzotikus” országból származó férfihoz megy feleségül.**

Az itthon kedves, szeretetre méltó férfi saját hazájában teljesen megváltozik, alkalmazkodik az ottani, olykor több száz éves szokásokhoz, elvárásokhoz. Jobb esetben megbecsülik, ha elfogadja az adott szokásokat, rosszabb esetben azonban előfordulhat, hogy ő lesz a betolakodó, az idegen, aki csak cselédnek jó.

Mindezek ellenére máig nem csökkent a külföldre férjhez menők száma. Budapesten, az egyik budai kerület önkormányzata kiemelt szerepet

élvez a magyar-külföldi, vegyes pár összeadásában. Esküdött náluk örök hűséget

Bangladesből, Izraelből, Szerbiából, Ukrajnából, Kenyából, Kínából, sőt még a

Fülöp-szigetéről származó vőlegény is. Az országos adatok is azt bizonyítják, hogy a magyar nők körében nem csökkent

a vállalkozó kedv, merészen vágnak neki az ismeretlennek a más nemzetiségű férj oldalán.

Budapesten született, Zuglóban nőtt fel, aztán a hetvenes években, egyetemistaként távoli ország fiába lett szerelmes. A fiú a világ másik végébe, Mauritius fővárosába, Port Luisba vitte ifjú asszonyát, akivel most ugyanitt, az egyik meredek domboldalon épült családi házban beszélgetünk.

- Zuglóban nőttem föl, a Teleki Blanka gimnáziumban érettségiztem - kezdi visszapergetni élete sorát Anna, ám az emlékek földézését hol finom indiai ebéddel, hol kitűnő trópusi gyümölcscsel, hol meg a magyar kolónia asszonyainak üdvözlésével szakítja meg. De azért szavaiból szép lassan kibontakozik a múlt: édesanyjával és a nővérével édegélt Zuglóban, az édesapja ugyanis korán meghalt. Atyai dédszülei Szerbiából származtak, ami miatt az ötvenes években bizony kevés nyugta volt a családnak. Aztán meg Anna számított fekete báránynak, mert nem akart „tisztességes” szakmát tanulni, művészettörténésznek készült.

Mauritius - Mark Twain szerint - a paradicsom mása. Az állítás nem ellenőrizhető, de valóban csodálatos hely. Mindössze 1865 négyzetkilométer területű ez az Indiai-óceánból egykor kiemelkedett vulkánikus korallsziget. Túl kicsinek tűnik a 975-ben arra hajózó araboknak, így 1507-ig érintetlen marad a sziget. Először a portugálok lakják be, őket a hollandok követik, majd a franciák és az angolok adják kézről kézre. Ma köztársaság, és már nemcsak a hibás bélyegeiről híres.

- Apám halála után abbahagytam az egyetemi tanulmányomat, s mivel lengyelül és oroszul már beszéltem, a Kulturális Kapcsolatok Intézeténél kaptam állást idegenvezető-tolmácsként. Egyik alkalommal főként nőkből álló csoportot vittem a Balatonra. Éppen ott táborozott a külföldi egyetemisták előkészítő intézetének fiúcsapata. Ismertem a vezetőjüket, összehoztuk a két társaságot. A külföldek egyike, Kós lett a férjem.

Kós olajbarna bőrű, fekete hajú, tipikus indiai férfi. De nem Indiából érkezett a Balaton partjára, hanem Mauritiusról, erről az Afrikától néhány ezer kilométerre eső szigetről. Akkor, a hetvenes években alig huszonöt éves volt, de már túl a tanári diplomán. Ismerkedett a magyar nyelvvel és a magyar lányokkal. Aztán az orvosi karon tanult. Itt szerette meg a focit - az egykori aranycsapat tagjait ma is sorolja -, és nagy Fradi-drukker. Szereti Magyarországot, a magyarokat, sok magyar barátja van. Sohasem felejtí el az itt töltött éveket, hálás, mert sokat köszönhet az országnak.

- Találkozásunkkor én is huszonöt éves voltam, a munkám miatt sokat utaztam. Kós kitartóan keresett, de véletlenül mindig csak az anyukámat találta, csak vele tudott beszélni. Már azt hitte, hogy letagadtatom magam.

Végül csak összejött a randevú. Két évig udvarolt, de ezalatt is ritkán találkoztak. Egyszer aztán Kós bátyja, aki Genfben volt diplomata, elment Annáékhoz háztűznézőbe.

- Anyám nem örült a hírnek, hogy összeházasodunk. Ma már én is tudom, hogy nem gondoltam végig, mivel jár majd ez a házasság. Hiába volt nagy szerelem köztünk, azt hiszem, a mai eszemmel csak Kós kedvese lennék. Nem azért mentem hozzá, hogy külföldre kerüljek, gazdag legyek. Akkor még nem is tudtam, hogy milyen jómódú a családja. Aki volt már szerelmes, az tudja, hogy ilyenkor az ember nem fontolgatja a jövőt.

Szolid volt az esküvő, a Kárpátia étteremben ebédelt a szűk körű násznép, azután az ifjú pár Siófokra ment nászúira. A férj a „cselédkönyves évet” is Magyarországon töltötte, kedvelték az egyetemen, nyugodtan maradhatott volna még tovább is, de ő egyre csak azt hajtogatta: menjünk haza! Mire rászánták magukat a „hazautazásra”, már két lányuk született.

- Megállapodtunk, hogy egy év múlva visszatérünk Budapestre, és Kós akkor teszi le a szakvizsgát. Utána majd eldöntjük, hol telepedünk le végleg.

Annát Mauritiuson szinte ezüstitálcán hordozták körbe a rokonságban. Úgy érezte, be tudna illeszkedni férje családjába. Az apósa az előkelő ksatrija kasztba született, az anyósa vaisja kasztbéli volt. Elegendő pénzzel jöhettek el Indiából, mert Mauritiuson több nagy földbirtokuk van, cukornádültetvénnel és gyümölcsösökkel.

Eleinte nagyon nehéz volt Anna sorsa. Neki is száriban kellett járnia és alkalmazkodni a helyi szokásokhoz. Sokat segített neki a Mauritiuson élő néhány magyar. De hiába, hamar kiderült, hogy nem tud beilleszkedni a családba.

- Sosem felejttem el, anyukám születésnapján, október tizedikén érkeztünk ide. Egy ideig együtt laktunk a nagycsaláddal. A gyerekek csak magyarul tudtak, de az anyósom nem engedte, hogy én fürdessem őket, még az iskolába se kísérhettem a lányokat. Majd a szolgáló meg a sofőr. Szegények, minden reggel vonyítottak, mint a fába szorult féreg, könyörögtek, hogy menjek velük, de nem lehetett. Itt ez a szokás.

A régi indiai társadalom kasztrendszerét a nagycsaládok alkották. A vagyon minden tagnak biztosította a megélhetést, a gyerekeket közösségi nevelésben részesítették, az önzést büntették. A ksatrija kasztból kerültek ki a katonák és a politikusok, a vaisja kasztból pedig a pénzemberek és a kereskedők. De más kaszt-béliekkel még csak nem is étkezhettek együtt. Gandhi és Nehru nemcsak a függetlenségért harcolt Indiában, hanem a kasztrendszer felszámolásáért is. Ennek ellenére sokan ma is elfogadják, és alkalmazkodnak a hagyományokhoz.

- A kasztok nem szűntek meg, de bizonyos mértékig átjárhatóvá váltak. A mi családjunkban is előfordult, hogy az egyik lány alacsonyabb kasztbéli fiúhoz ment feleségül. A rokonok azonban nem mentek el az esküvőjére. Évek teltek el, mire beszélő viszonyba kerültek egymással. Pedig a fiú is jómódú, bankban dolgozik, magas beosztásban. A sógornóm viszont hiába akart hozzámenni egy középkasztbéli - szintén gazdag - fiúhoz, a család nem engedte. Egész életére boldogtalan lett. A család vallásos volt, így a nő tagjai engem nem is voltak hajlandóak befogadni. A szemükben én csak pária vagyok, aki nemcsak a legalsóbb kaszthoz tartozó, de nem áll marhahúst enni.

A brahmanizmus sok ezer éves, nagyon türelmes vallás. Mindenki saját hite szerint imádhathja választott istenét. Nincs a Tízparancsolathoz hasonló alaptörvénye, a szertartások rendjét és leírását a szent kinyilatkoztatások könyvei, a Védák tartalmazzák. E vallás szerint a lélek újból

testet ölt, de az élőlények képességeik szerint különbözőek. Ebből következik, hogy eltérőek a lehetőségeik, jogaik, tehát más kasztba tartoznak. Fölül a szellemi foglalkozásúak, a papok, alul a tisztátalan dolgokkal tevékenykedők. No és a tolvajok. A kasztok képezik a brahman világrend alapját. Ez szabályozza a gyermeknevelést, az öltözködést, az étkezést, a házasságkötést és az erkölcsöt. Ebbe csak beleszületni lehet, fölvenni nem. Aki nem hindu, az a legalacsonyabb kasztba sorolódik.

A hindu vallásra nem lehet áttérni, a külsőségeket azonban követnie kell a családba bekerülőnek. A férjes asszonyt a homlokán piros ponttal és csíkkal jelölik, a fiatal lány fekete pöttyöt kap. Ez a szindu.

Az indiai szokások szerint októberben van halottak napja. Ez minden családban más napra esik, hogy mikorra, azt a család papja, a maráz nézi meg a szent könyvekben. Ettől kezdve vegetáriánus étrenden: gyümölcsön és édességen kell élniük. Novemberben van a Divali ünnepe, amikor a mondabéli Krishna győzelmét ünneplik. Ez a fény, a tisztaság, az imádkozás, a megújulás ünnepe. Ekkor kerül sor a tűzönjárásra, ami fontos és sok érdeklődőt vonzó látványosság.

- A gyermekeimet nem neveltem vallásosan, majd eldöntik, hogy szükségük van-e ilyen kötődésre vagy sem. Bár tanultak hindi nyelvet - írnak, olvasnak -, azért ők elsősorban európainak, magyarnak tekintik magukat. De annak örülök, hogy maguk választhatják meg a saját útjukat.

A nap Mauritiuson azzal kezdődik, hogy kilenc óra tájban megjönnek a rokonok, ismerősök, megkérdezzük egymástól, mi újság, és elbeszélgetjük a délelőttöt. A munkát a szolgálók végzik. Régebben nagy volt a munkanélküliség, naponta többen is jöttek és szolgálatra ajánlkoztak. Ma már nagyon nehéz bejárónőt kapni. Mindenki igyekszik gyárba vagy hivatalba kerülni, hogy szociálisan védett legyen, és kapcsolatokat teremthessen. Amikor idejöttünk, a férjem soron kívül kapott állást az állami kórházban, de nem véletlenül, ugyanis a nagybátyja volt a miniszterelnök. Az orvosi ellátás és a gyógyszer ingyenes, de vannak drága magánrendelők is. Kósnak most a mohamedán negyedben van rendelője.

Alig egy év után megkeresték a férjemet, hogy induljon a választásokon, lépjen politikai pályára. Az apósom és én nagyon elleneztük, de az anyósom támogatta. Azt mondta, hogy irigy és féltékeny vagyok, nem akarom, hogy a sok szép nő között forgolódjon a fogadásokon. Ez rossz érv volt, hiszen féltékenység soha nem volt köztünk. A család nő tagjai lettek volna az elsők, akik besúgják, hogy megcsal a férjem.

Kós elindult a szociáldemokrata párt színeiben, de vesztett. Ám a politikusi ambíciói megmaradtak, és még kétszer próbálkozott. Sok millió rúpiát költött erre. Közben fölérték, hogy induljon a főpolgármesteri választáson. Megnyerte. Nem adta föl az állását, mert a főpolgármester csak ezer rúpia tiszteletdíjat kap, orvosként meg tizenöt-hússzezret keresett. Viszont járt neki szolgálati kocsi, fehér kesztyűs sofőrrel.

- Eleinte én is sokat jártam fogadásokra, de nem volt túlságosan szórakoztató ez a szerep. Előfordult, hogy a bevásárlásból hazajövet arra lettem figyelmes, a taxisofőr morogva szidja a férjemet és a pártját. Pedig ő nem korrumpálható. Számára a pénz nem érték. Ha nem lép politikai pályára, már régen kórházigazgató. Négy évig volt polgármester, és nemrégén újra fölérték. De a sok családi gond - betegség, haláleset - miatt nem vállalta.

A hagyományos indiai családokban a nők gazdaságilag a férfiaktól függték, de tisztelet és megbecsülés övezte őket. A messziről jött asszony persze a hierarchia aljára kerül, még akkor is, ha tanult és emancipált európai az illető. A régi Indiában dívott a nők elzárásának szokása, a pardá. Gandhi és Nehru e házi rabszolgaság megszüntetéséért is küzdött. A mai családokban

már nem különítik el a nemeket, de a főpolgármesterné ne dolgozzon, őrizze a családi tűzhelyet!

Vasárnaponként fölkerelkednek a szegényebb családok és ellepik a gyönyörű tengerpartot. Élvezik a langyos hullámokat, a fehér homokot, a buja virágok látványát, a madarak versengő énekét. Az idilli állapotnak némelykor a pusztító trópusi vihar, a ciklon vet véget.

- Nem sokkal megérkezésünk után kisebb összetűzésem volt az anyósommal. Az egyik bérelőjük tartozott, s emiatt ki akarták tenni. Nem hagyhattam szó nélkül, mert tudtam, hogy nincsenek rászorulva. Az apósommal jól megértettük egymást, de az anyóssal nem. Igaz, az itteni menyével sem tud kijönni, hát még velem! A család többi nő tagjával sem szüneteltek a viták. Egyszer aztán a legidősebb nővér azzal állított be, hogy találtak a férjemnek egy orvosnőt, akit elvesz feleségül. Én pedig utazzam haza a lányaimmal együtt. Este kérdőre vontam Kóst, s ő hallgatott. Nem esett jól, de megértettem. Nem harcoltam. Tudtam, hogy a család éppen eleget bántotta miattam. Elfogadtam, hogy az anyját választotta, aki kilenc hónapig hordta a hasában. Nem rajtam múlt, hogy nem tudtam együtt élni a nagycsaláddal. Úgy döntöttem, az lesz a legjobb, ha visszamegyünk Magyarországra. Ez 1975-ben volt. Nem szóltam a férjemnek sem, megvettem a repülőjegyeket, és egy szál ruhában eljöttünk. Budapesten újra dolgozni kezdtem a régi cégemnél, és intéztem a visszatelepülést. Az anyósom ezalatt hét templomot járt végig örömeiben...

Az apósa nem örült ennyire a távozásának. Elsőnek ő telefonált Budapestre is, hogy miért jött el, legalább elbúcsúztak volna. A gyerekeket nagyon szerette. Mind a ketten sírva fakadtak beszélgetés közben. Aztán Kós is telefonált. Szinte naponta hívta Annát, aztán úgy másfél hónap után felszállt a repülőre és elindult Budapestre a családjáért. Könnyörögve kérte a feleségét, hogy menjen vissza hozzá.

Mauritiuson az angol a hivatalos, a francia a társalgási nyelv, de a legtöbben a kreolt, a francián alapuló keveréknyelvet használják. A különböző népcsoportok ezen kívül beszélik a saját nyelvüket, a hindit, a kínait. A lakosság több mint fele hindu vallású, egynegyedük keresztény, de vannak muszlimok és buddhisták is. A sziget 1968-ban vált függetlenné, a Brit Nemzetközösségen belül. 1992-ben kiáltották ki a köztársaságot és szervezték meg az angol parlamenti rendszer szerint fölépülő államszervezetet. A választásokon győztes párt állít miniszterelnököt.

- A szívem mélyén éreztem, nem lesz változás, de visszamentünk. A lányok akkor még kicsik voltak: a nagyobbik tizenegy, a kicsi kilencéves. Az indiai családokban mindent a papok mondanak meg, nemcsak a halottak napját, hanem az esküvőét is, de még a gyerekek nevét is. Így kapták a lányaim a Kamini és a Kamla nevet, hiába volt már európai nevük: Elisabeth és Rita.

A gyerekek Mauritiuson kezdtek iskolába járni, és a hatodik osztály után letették a kötelező tesztvizsgát, amit Angliában értékelnek ki. Az a szokás, hogy az első kétezer gyermek kiemelt képzésben tanulhat tovább. Kamini a 331. lett. A középiskola után a Sorbonne-ra került.

A lányok már kirepültek a családi fészekből, Kamini Magyarországon él francia férjével és gyermekével. Kamla bolgár fiúval kötötte össze életét.

- Én már valószínűleg végleg itt maradok. Kós jól érzi magát itthon, ő nem fog kimozdulni. Nem megyünk a gyerekek után. A lányok minden héten telefonálnak, de nem akarnak itt élni. Ha meghalok, azt szeretném, hogy helyi szokás szerint engem is itt égessenek el, és szórják a hamvaimat a tengerbe. Úgy mindenhova eljuthatok, talán még Magyarországra is... - mondja, s közben sűrűn potyognak a könnyei.

A paradicsomban is lehet szomorú a szív és hullhat a könny. **Zétényi Zoltán** Fotó: ZZ

Anna keserédes boldogsága (Gyöngy)

Írta: Adminisztrátor

2010. szeptember 15. szerda -

Fotó&Média